Prima instanță: Judecătoria Criuleni (sediul Central), judecător Arapu-Buțco Alina
Dosarul nr. 2a-797/25 (2-24126791-02-2a-24022025)

D E C I Z I E

17 decembrie 2025 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru

Instanța de judecată în componența:
Preşedintele completului, judecător – Ana Panov
Judecătorii – Svetlana Vîșcu și Elena Bolocan
Grefier – Andreea Caracaș

Examinând în ședință publică, apelul declarat de Ciobanu Vadim în interesele Anei Baltaga-Pușcaș și de către Pușcaș Ion, împotriva hotărârii Judecătoriei Criuleni (sediul Central) din 29 ianuarie 2025,

pronunțată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Baltaga-Pușcaș Ana împotriva Pușcaș Ion, cu atragerea autorităților tutelare Agenția Teritorială de Asistență Socială „Centru" și Agenția Teritorială de Asistență Socială „Centru-Est", cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, încuviințarea perfectării actelor de identitate a buletinului și a pașaportului românesc și a altor state a copilului minor, domicilierea copilului minor peste hotarele Republicii Moldova fără acordul tatălui și compensarea cheltuielilor de judecată, –

C o n s t a t ă:

1. **Partea descriptivă – pretenţiile reclamantului, obiecţiile pîrîtului şi explicaţiile celorlalţi participanţi la proces:**
2. În data de 07 noiembrie 2024, reprezentantul reclamantei BALTAGA-Pușcaș Ana, avocatul Vadim Ciobanu a înaintat o cerere de chemare în judecată către PUȘCAȘ Ion, cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, încuviințarea perfectării actelor de identitate a buletinului și a pașaportului românesc și a altor state a copilului minor, domicilierea copilului minor peste hotarele R. Moldova fără acordul tatălui și compensarea cheltuielilor de judecată, prin care solicită: - încasarea din contul lui PUȘCAȘ Ion în beneficiul lui BALTAGA-Pușcaș Ana, pensia pentru întreţinerea copilului minor *****, în mărime de 3000,00 lei lunar, începînd cu data adresării în instanţa de judecată, pînă la atingerea majoratului de către copilul minor; - încuviinţarea perfectării actelor de identitate, buletinului şi paşaportului românesc şi a altor state a copilului minor *****, fără acordul tatălui PUȘCAȘ Ion; - a permite domicilierea copilului minor *****, cu mama, BALTAGAPușcaș Ana, peste hotarele Republicii Moldova, fără acordul tatălui PUȘCAȘ Ion; - încasarea din contul lui PUȘCAȘ Ion în

beneficiului lui BALTAGA-Pușcaș Ana, suma de 23000,00 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistenţă juridică şi 400 lei taxa de stat la înaintarea acţiunii.

3. În motivarea acțiunii, avocatul Vadim Ciobanu a indicat asupra faptului că, la data de 13.09.2015, reclamanta BALTAGA-Pușcaș Ana a încheiat căsătoria cu pârâtul PUȘCAȘ Ion, iar din căsătoria comună a acestora, la data de 16.01.2016 s-a născut copilul *****.

4. A menționat că are redobândită cetățenia României, aceasta fiind cetățeancă atât a Republicii Moldova, cît şi a României. La data de 07.06.2018 copilul minor *****a redobîndit cetăţenia României, iar la data de 21.06.2018, i-a fost eliberat certificatul de naştere seria ***** de către S.P.C.L.E.P. Călăraşi, acesta fiind cetăţean atît al Republicii Moldova, cît şi al României.

5. Comunică că, din cauza neînţelegerilor din familie, la data de 25.01.2021, reclamanta a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva pîrîtului, solicitînd desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei pentru întreţinerea copilului minor şi încasarea cheltuielilor de judecată.

6. Prin hotărârea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 03.06.2021, s-a desfăcut căsătoria între BALTAGA-Pușcaș Ana şi PUȘCAȘ Ion, s-a stabilit domiciliul copilului minor *****la domiciliul mamei, BALTAGA-Pușcaș Ana. De asemenea, prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 03.06.2021, s-a refuzat confirmarea tranzacţiei de împăcare încheiată între BALTAGA-Pușcaș Ana şi PUȘCAȘ Ion, fiind admis renunţul reclamantei BALTAGA-Pușcaș Ana la capătul de cerere privind încasarea pensiei de întreţinere a copilului minor cu încetarea procesului în această parte.

7. Menţionează avocatul că urmează a se reţine că, după pronunţarea hotărîrilor judecătoreşti, pîrîtul PUȘCAȘ Ion nu şi-a ţinut promisiunile făcute reclamantei BALTAGA-Pușcaș Ana privind contribuirea la creşterea şi întreţinerea copilului minor, *****. Ori, se menţionează că la acea etapă, copilul minor avea vîrsta de 5 ani, iar necesităţile pentru creşterea şi educaţia acestuia erau mici, coşul minim de consum constituind 1803,20 lei, pe care ultima avea posibilitatea şi capacitatea de a le suporta. Ulterior, situaţia de fapt s-a schimbat, ori la moment, copilul minor are împlinită vîrsta de 8 ani, iar necesităţile pentru creşterea şi educaţia acestuia s-au majorat considerabil, coşul minim de consum pentru semestrul I al anului 2024 constituind 3242,10 lei, pe care reclamanta nu are posibilitatea şi capacitatea de a-l suporta integral, în acest sens fiind necesară încasarea din contul pîrîtului PUȘCAȘ Ion în beneficiul reclamantei BALTAGA-Pușcaș Ana pensia pentru întreţinerea copilului minor- *****.

8. De asemenea, situaţia de fapt s-a mai schimbat şi prin aceea că, pînă la adoptarea încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 03.06.2021, pîrîtul uneori ajuta financiar la întreţinerea copilului minor, însă după adoptarea încheierii nominalizate, ultimul a încetat total să mai acorde careva ajutor pentru întreţinerea copilului lui *****, reproşîndu-i reclamantei că ultima nu se mai poate adresa în instanţa de judecată cu pretenţii de încasare a pensiei pentru întreţinerea copilului minor, deoarece ar exista încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 03.06.2021. Astfel, dat fiind faptul că s-au schimbat temeiurile de fapt, care existau la data adoptării încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 03.06.2021 şi anume pîrîtul a încetat total să mai acorde careva ajutor pentru întreţinerea copilului minor şi s-au majorat considerabil necesităţile pentru întreţinerea copilului minor, reclamanta este în drept să înainteze cerere de chemare în judecată privitor la încasarea din contul pîrîtului PUȘCAȘ Ion pensia pentru întreţinerea

copilului minor, *****. Făcînd trimitere la prevederile art. art. 74, 75, 76 din Codul familiei.

9. Remarcă că, de la separarea părinţilor şi pînă în prezent, copilul minor se află la întreţinerea şi educarea mamei, care îşi exercită atît obligaţiile patrimoniale, cît şi nepatrimoniale ce ţin de creşterea şi îngrijirea zilnică a copilului minor, asigurîndu-l cu spaţiu locativ şi suportînd un şir de cheltuieli în acest sens.

10. Punctează că, potrivit informaţiei plasate de Biroul Naţional de Statistică al RM, minimul de existenţă pe ţară pentru semestrul I al anului 2024 constituie în medie 3242,10 lei, pentru un copil în vîrstă de la 7-17 ani. Astfel, copilul minor *****este de vîrstă fragedă şi pe lîngă cheltuielile de bază, necesită şi cheltuieli legate de educaţie, socializare adecvate vîrstei acestuia. Respectiv, se atestă că mărimea sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu art. 76 alin. (1) Codul familiei, se determină de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părţilor şi păstrîndu-se pe cît este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copiilor, prin urmare în cazul dat, suma de 3000,00 lei plătibilă lunar pentru copilul minor, în viziunea reclamantei, este una rezonabilă şi proporţională cheltuielilor pentru întreţinerea copilului minor. Or, această sumă ar asigura, pe cît se poate, un trai decent al copilului şi totodată nu constituie o sumă împovărătoare, raportată la realităţile economico-financiare şi necesităţilor de întreţinere a copilului.

11. Susține că potrivit normelor legale, ambii părinţi au datoria de a compensa cheltuielile pentru întreţinerea copilului minor şi ţinînd cont de necesităţile de întreţinere a unui minor, pensia pentru întreţinerea copilului minor *****în mărime de 3000,00 lei lunar, este una rezonabilă şi va asigura pe cît este posibil, un trai decent al copilului. Prin urmare, ţinînd cont de faptul că părinţii sunt obligaţi în egală măsură să-şi întreţină copiii minori, este necesar de a admite cerinţa privind încasarea de la pîrît a pensiei pentru întreţinerea copilului minor *****în mărime de 3000,00 lei lunar, începînd cu data depunerii cererii de chemare în judecată.

12. Totodată, a mai menționat avocatul că, după desfacerea căsătoriei dintre reclamantă şi pîrît, domiciliul copilului minor *****a fost stabilit cu mama BALTAGA-Pușcaș Ana, prin hotărîrea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 03.06.2021, care este irevocabilă.

13. Cu privire la încuviințarea perfectării actelor de identitate a buletinului și a pașaportului românesc și a altor state a copilului minor, domicilierea copilului minor peste hotarele R. Moldova fără acordul tatălui, a indicat că atît reclamanta BALTAGA-Pușcaș Ana , cît şi copilul minor *****sunt cetăţeni atît ai Republicii Moldova, cît şi ai României. Astfel, reclamanta se află stabilită cu traiul peste hotarele RM, în Marea Britanie, iar copilul minor *****domiciliază cu aceasta şi frecventează şcoala Boughton Leight Junior, Rugby, Warwickshire din 04.09.2023, fapt ce se atestă prin certificatul din 04.09.2024. Totodată, reiterează că reclamanta asigură copilului o dezvoltare corespunzătoare, însă este problematic să oficializeze unele acte legate de deplasarea şi şederea copilului minor peste hotarele ţării, exclusiv din motivul că pîrîtul intenţionat şi deliberat îi cauzează dificultăți la perfectarea actelor de identitate, fapt care în afară de aceea că mama de una singură întreţine copilul, tatăl biologic nu contribuie nici măcar cu permisiunile necesare, fapt care se confirmă prin comunicările efectuate prin intermediul telefonului mobil.

14. Aşadar, la data de 08.07.2024, reclamanta BALTAGA-Pușcaș Ana a revenit în Republica Moldova, pentru a perfecta actele de identitate româneşti pentru copilul minor *****, deoarece ultimului îi expira paşaportul la data de 11.11.2024, fapt pentru care este necesar

acordul notarial al tatălui biologic PUȘCAȘ Ion şi cu care s-a înţeles preventiv să-l ofere, însă ultimul nu răspunde la apelurile telefonice şi i-a comunicat prin mesaj că-i va oferi acordul în luna octombrie 2024. Tatăl biologic creează intenţionat impedimente în perfectarea actelor de identitate româneşti copilului, forţînd copilul minor *****ca în luna octombrie 2024, să întrerupă programul de studii, ca să revină în Republica Moldova pentru obţinerea acordului notarial de la tatăl biologic, apoi să se deplaseze în România ca să-şi perfecteze actele, fapt ce reprezintă o ticăloşenie din partea unui tată.

15. Consideră că, comportamentul pîrîtului PUȘCAȘ Ion faţă de copilul său *****şi mama copilului, nu poate fi calificat decît ca fiind josnic şi impardonabil. Mai comunică că la data de 21.08.2024, reclamanta prin intermediul său, a expediat pîrîtului o notificare prin care i s-a solicitat ca în termen de 3 zile de la recepţionare, încuviinţatrea (permisiunea) perfectării actelor de identitate, buletinului şi paşaportului românesc şi a altor state a copilului minor *****cu mama, BALTAGA-Pușcaș Ana peste hotarele Republicii Moldova. În caz de refuz în soluţionarea amiabilă a prezentului litigiu, PUȘCAȘ Ion a fost atenţionat că ultima va înainta o acţiune în instanţa de judecată pentru soluţionarea acestuia pe cale judiciară. Notificarea a fost recepţionată de către pîrît la 28.08.2024, însă pîrîtul PUȘCAȘ Ion nu a reacţionat în termenul invocat în solicitare.

16. Invocă că, acordul la perfectarea actelor necesare copilului minor sunt strict necesare şi nu suferă amînare pentru libera circulaţie a acestuia, iar justificările verbale şi telefonice ale pîrîtului că ar fi de acord să-şi exprime consimţămîntul la perfectarea actelor copilului minor, nu-l va împiedica la executarea benevolă a hotărîrii judecătoreşti. Respectiv, fiind cert stabilit faptul că reclamanta BALTAGA-Pușcaș Ana la moment, îşi are stabilit domiciliul peste hotarele Republicii Moldova, iar conform hotărîrii judecătoreşti definitive şi irevocabile, domiciliul copilului minor este stabilit cu mama sa, respectiv, conform cadrului legal precitat, pentru ca minorul să-şi legalizeze şederea în străinătate la locul domiciliului mamei sale, este necesar acordul, exprimat prin declaraţie al tatălui acestuia-acord pe care pîrîtul neîntemeiat refuză să-l exteriorizeze, în condiţiile prevăzute de lege. În asemenea condiţii, reclamanta consideră că refuzul tatălui de a permite perfectarea actelor şi stabilirea domiciliului peste hotarele ţării, apare ca o împotrivire nemotivată asupra posibilităţii copilului de a se instala într-o altă ţară, alături de mama sa. Ori, copii nu trebuie să fie consideraţi proprietatea părinţilor, ci trebuie să fie recunoscuţi ca indivizi avînd propriile drepturi şi nevoi.

17. Aşadar, refuzul nemotivat de a da acordul pentru perfectarea actelor de identitate a buletinului, paşaportului românesc şi a altor state fără acordul tatălui, consolidează prioritatea dreptului copiilor la libera circulaţie, manifestată prin posibilitatea domicilierii lor în altă ţară cu unul din părinţi şi primirea educaţiei necesare, avînd în vedere că mama copilului minor este plecată peste hotarele ţării, unde este angajată în cîmpul muncii, pentru a asigura întreţinerea copilului.

18. Avînd în vedere cele menţionate, la caz s-a constatat cu certitudine că interesul copilului în raport cu dreptul la libera circulaţie, manifestată prin posibilitatea aflării copilului cu mama şi primirea educaţiei necesare, la caz prevalează în raport cu dreptul părintelui-tatălui de a oferi acordul său. Prin urmare, în speţă, părinţii fiind divorţaţi, trebuie să creeze copilului lor cele mai bune condiţii pentru un trai decent şi dezvoltare intelectuală, chiar dacă faptul dat conduce la despărţirea de unul dintre părinţi, iar relaţiile dintre soţi nu ar trebui să afecteze nici într-un mod interesele şi drepturile copilului minor, în special a obţinerii unor acte, care generează şi alte drepturi la educaţie, odihnă, sănătate. Astfel,

nimeni nu poate fi împiedicat în perfectarea actelor, acesta fiind un drept personal de care nu poate fi lipsit indiferent care sunt motivele acestuia.

19. Din aceste considerente, reclamanta consideră că urmează a fi admise cerinţele cu permiterea stabilirii domiciliului copilului minor peste hotarele ţării şi perfectarea actelor de identitate- buletin, paşaport românesc şi a altor state, fără acordul tatălui. De asemenea, mai relevă şi faptul că, în cazul admiterii cererii, dreptul tatălui de a comunica şi interacţiona cu copilul său nu va fi restricţionat, acesta avînd posibilitatea de a-şi vedea copilul ori de cîte ori va considera necesar. Mai mult, reclamanta niciodată nu i-a îngrădit pîrîtului, în vre-un anumit mod, întîlnirile lui cu fiul sau comunicările acestora.

20. Cu referire la încasarea cheltuielilor de judecată suportate, a menţionat că reclamanta BALTAGA-Pușcaș Ana şi avocatul Vadim Ciobanu au încheiat contractul privind acordarea serviciilor juridice, prin care ultimul s-a obligat să presteze servicii juridice şi să reprezinte interesele reclamantei în prezenta cauză civilă, contrar unui onorariu de 23000.00 lei. Respectiv, la data de 20.08.2024, reclamanta a achitat avocatului onorariul solicitat, fapt confirmat prin bonul de plată seria/nr. YL110329. Astfel, făcînd trimitere la prevederile art. art. 82, 90 lit. j), 96 alin. (1) şi (11) CPC, avocatul consideră că reclamanta este în drept, în cazul admiterii acţiunii, să obţină compensarea integrală a cheltuielilor de judecată.

21. **Hotărârea primei instanțe**: Prin hotărârea Judecătoriei Criuleni (sediul Central) din 29 ianuarie 2025, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Baltaga-Pușcaș Ana. S-a încasat de la Pușcaș Ion în beneficiul Anei Baltaga-Pușcaș, pensia de întreținere a copilului minor: Pușcaș DavidMihai, născut la *****, în sumă bănească fixă în mărime de 3 000 lei lunar începând cu data de 07.11.2024 și până la atingerea majoratului copilului minor. S-a încasat din contul lui Pușcaș Ion, în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 1 489,96 lei, de care este scutită reclamanta prin efectul Legii. S-au admis pretențiile ce ține de încasarea cheltuielilor de judecată, încasându-se de la Pușcaș Ion în beneficiul Anei Baltaga-Pușcaș, cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 4 000 lei, care sunt reale și rezonabile. În rest, pretențiile s-au respins, ca neîntemeiate.

22. **Solicitarea apelantului şi motivele de fapt şi de drept pe care se întemeiază apelul**

23. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 31 ianuarie 2025, avocatul Ciobanu Vadim în interesele Anei Baltaga-Pușcaș a depus apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Criuleni (sediul Central) din 29 ianuarie 2025, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii instanței de fond.

24. **<u>În motivarea cererii de apel,</u>** a indicat aceleași motive de fapt și de drept din acțiune, suplimentar a reiterat că singură îi asigură copilului o dezvoltare corespunzătoare, însă este problematic să oficializeze unele acte legate de deplasarea şi şederea copilului minor peste hotarele Republicii Moldova, exclusiv din motivul că pârâtul Puşcaş Ion intenţionat si deliberat îi cauzează dificultăţi la perfectarea actelor de identitate, fapt care în afară de aceea că mama de una singură întreţine copilul, tatăl biologic nu contribuie nici măcar cu permisiunile necesare, fapt care se confirmă prin comunicările efectuate prin intermediul telefonului mobil.

25. Menționează că copilul *****este cetățean atât al Republicii Moldova, cât şi al României. Conform art. 27 din Constituţia, dreptul la libera circulaţie în ţară este garantat. Oricărui cetăţean al Republicii Moldova îi este asigurat dreptul de a-şi stabili domiciliul sau reşedinţa în orice localitate din ţară, de a ieşi, de a emigra şi de a reveni în ţară.

26. Relevă că, în conformitate cu prevederile art. 1 alin. (4) din Legea nr. 269 din 09 noiembrie 1994 cu privire la ieşirea şi intrarea în Republica Moldova, în cazul în care minorul pleacă să se domicilieze în străinătate, este necesar consimţământul, exprimat prin declaraţie, al ambilor părinţi ale căror semnături se legalizează notarial, iar în cazul altor reprezentanţi legali - consimţământul acestora, exprimat prin decizie a autorităţii tutelare. Acordul la perfectarea actelor necesare copilului minor sunt strict necesare şi nu suferă amânare pentru libera circulaţie a acestuia. Iar justificările verbale şi telefonice ale pârâtului că ar fi de acord să-şi exprime consimţământul la perfectarea actelor copilului minor, nu-l va împiedica la executarea benevolă a hotărârii judecătoreşti.
27. Precizează că reclamanta Baltaga-Puşcaş Ana îşi are stabilit domiciliul la moment peste hotarele ţării, iar conform hotărârii judecătoreşti definitive şi irevocabile domiciliul copilului minor *****este stabilit cu mama sa Baltaga-Puşcaş Ana, respectiv conform cadrului legal precitat, pentru ca minorul să-şi legalizeze şederea în străinătate la locul domiciliului mamei sale, este necesar acordul, exprimat prin declaraţie al tatălui acestuia, acord pe care pârâtul neîntemeiat refuză să-l exteriorizeze în condiţiile prevăzute de lege.
28. Consideră că refuzul tatălui de a permite perfectarea actelor şi stabilirea domiciliului peste hotarele ţării, apare ca o împotrivire nemotivată asupra posibilităţii copilului de a se instala într-o altă ţară, alături de mama sa. Or, copiii nu trebuie să fie consideraţi proprietatea părinţilor, ci trebuie să fie recunoscuţi ca indivizi având propriile drepturi şi nevoi. De fapt, un părinte nu poate avea dreptul, în temeiul articolului 8 al Convenţiei, de a lua măsuri care ar putea dăuna sănătăţii şi dezvoltării copilului (a se vedea Elsholz vs Germania, 13 iulie 2000, parag. 50 şi T.P. şi K.M. vs Regatul Unit, 10 mai 2001, parag. 71). Aşadar, refuzul nemotivat de a da acordul pentru perfectarea actelor de identitate a buletinului, paşaportului românesc şi a altor state fără acordul tatălui, consolidează prioritatea dreptului copiilor la libera circulaţie, manifestată prin posibilitatea domicilierii lor în altă ţară cu unul din părinte şi primirea educaţiei necesare, având în vedere că mama copilului minor este plecată peste hotarele ţării unde este angajată în câmpul muncii, pentru a asigura întreţinerea copilului.
29. Având în vedere cele menţionate, la caz s-a constatat cu certitudine că interesul copilului în raport cu dreptul la libera circulaţie, manifestată prin posibilitatea aflării copilului cu mama şi primirea educaţiei necesare, la caz prevalează în raport cu dreptul părintelui - tatălui de a oferi acordul său. Prin urmare, în speţă, părinţii, fiind divorţaţi, trebuie să creeze copilului lor cele mai bune condiţii pentru un trai decent şi dezvoltare intelectuală, chiar dacă faptul dat conduce la despărţirea cu unul dintre părinţi. Iar relaţiile dintre soţi nu ar trebui să afecteze nici într-un mod interesele şi drepturile copilului minor, în special a obţinerii unor acte, care generează şi alte drepturi la educaţie, odihnă, sănătate ş.a. Astfel, nimeni nu poate fi împiedicat în perfectarea documentelor acesta fiind un drept personal de care nu poate fi lipsit indiferent care sunt motivele acestuia.
30. Consideră că urmează a fi admise cerinţele cu permiterea stabilirii domiciliului copilului minor peste hotarele ţării şi perfectarea actelor de identitate buletinului, paşaportului românesc şi a altor state, fără acordul tatălui.
31. Relevă că dreptul tatălui de a comunica şi interacţiona cu copilul său nu va fi restricţionat, acesta având posibilitatea de a-şi vedea copilul de ori câte ori acesta va considera necesar. Mai mult, reclamanta niciodată nu i-a îngrădit pârâtului într-un anumit mod întâlnirile lui cu fiul sau comunicările cu acesta.

32. Referitor la argumentele instanţei de fond prin care au fost respinse cerinţele reclamantei, şi anume faptul că pârâtul Puşcaş Ion la data de 12.10.2024 a întocmit o declaraţie prin care şi-a exprimat acordul pentru perfectarea şi eliberarea paşaportului românesc simplu electronic pentru copilul minor, cu menţinerea domiciliului în România, iar copilul *****, iar copilul nu a fost rupt de la studii pentru perfectarea paşaportului românesc. Paşaportul copilului minor *****urma să expire la 11.11.2024, iar reclamanta în urma coordonării cu pârâtul a venit cu copilul în Republica Moldova în vacanţa de vară a anului 2024, anume pentru a-i perfecta paşaportul românesc şi pentru a nu întrerupe copilul de la şcoală în timpul anului şcolar pentru perfectarea actelor. însă, pârâtul Puşcaş Ion ca un „adevărat tată" nu a oferit declaraţia notarială în timpul vacanţei copilului, şi doar cu câteva zile înainte de expirarea paşaportului copillui, în timpul anului de învăţământ a oferit această declaraţie.
33. În aşa mod, este evident că copilul a întrerupt anul de învăţământ pentru a se deplasa la autorităţile României în vederea perfectării unui nou paşaport, în situaţia în care cel vechi expira. La caz, pârâtul nu doar că nu se interesează de creşterea şi educaţia copilului, dar acesta creează impedimente copilului său. Ori în calitate de tată, pârâtul Puşcaş Ion urma să depună diligenţa necesară şi să Ofere acordul la perfectarea actelor româneşti în timpul vacanţei copilului, pentru ca acesta să nu absenteze nici o zi de la scoală.
34. Astfel, se atestă, că instanţa de fond a exercitat un control superficial şi a adoptat a hotărâre contradictorie prin prisma prevederilor legale relevante, fapt ce condiţionează încălcarea dreptului apelantului la un proces echitabil, garantat de art. 6 CEDO.
35. Cu referire la cheltuielile judiciare, menţionează că, la data de 20.08.2024, reclamanta a achitat avocatului onorariul în mărime de 23.000 lei, fapt confirmat prin bonul de plată seria şi numărul YL110329.
36. Indică că cuantumul onorariului achitat de către reclamantă avocatului a fost stabilit în conformitate cu hotărârea CUA nr. 19-02/27.05.2022 din 27 mai 2022 privind recomandările cuantumului onorariilor avocaţilor şi compensarea acestora de către instanţele de judecată a cheltuielilor de asistenţă juridică,
37. Menționează că la caz, avocatul a depus un volum mare de muncă manifestat prin întocmirea şi expedierea unei notificări pârâtului, întocmirea şi înregistrarea cererii de chemare în judecată, acumularea, autentificarea şi prezentarea în instanţă a probelor pe care se bazează acţiunea, deplasarea în instanţa de judecată şi participarea la şedinţa de judecată, etc..
38. Astfel, compensarea cheltuielilor de judecată cu titlu de asistenţă juridică în mărime de doar 4.000 lei din suma de 23.000 lei suportată de către reclamantă, este vădit inechitabilă şi injustă, reieşind din obiectul litigiului şi volumul de muncă care a fost depus de către avocat
39. Solicită casarea parţială a hotărârii Judecătoriei Criuleni (sediul Central) din 29 ianuarie 2025, cu emiterea unei noi hotărârii prin care să se dispună admiterea integrală a cererii de chemare în judecată înaintată de către reclamanta Baltaga-Puşcaş Ana împotriva lui Puşcaş Ion şi compensarea integrală a cheltuielilor de judecare a cauzei.
40. La 7 februarie 2025, prin intermediul poştei terestre, **Puşcaş Ion a depus apel împotriva hotărârii Judecătoriei Criuleni (sediul Central) din 29 ianuarie 2025**, solicitând admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

41. În motivarea apelului sunt reproduse considerentele hotărârii instanței de fond, suplimentar a indicat că, în sensul Hotărârii Plenului CSJ nr. 4 din 15.04.2013, rezultă cert că ambii părinţi au datoria comună de a compensa cheltuielile pentru întreținerea copilului minor. Adică în egală măsură, conform unui calcul simplu, reiese o sumă de circa 1600 lei lunar. Pe când instanța a stabilit unilateral suma de 3000 lei.
42. În acest sens, ţinând cont de informaţia Biroului Naţional de statistică cu privire la minimul de existență pentru copil corespunzător vârstei acestuia şi anume circă 3200 lei, instanţă de judecată în conformitate cu principiul răspunderii comune a părinţilor pentru creşterea şi dezvoltarea copilului, avea poate posibilitate să încaseze de la pârât, în beneficiul reclamantei, a pensiei pentru întreţinerea fiului minor, în sumă fixă de 1600 lei, începând cu data depunerii cererii şi până la împlinirea de către copil a vârstei majoratului.
43. Cert este faptul că, din sensul cererii repetate adresată de intimată împotriva apelantului, cererea invocată, are un, caracter repetat şi vădit eronat, or nu au fost prezentate probe care să vină să schimbe autoritatea lucrului judecat, anterior prin hotărâri definitive, necontestate şi irevocabile,. Or, anume, după destrămarea familiei la dorința intimatei, apelantul a continuat să aibă grijă de copilul său comun, în acest sens fiind depusă la autoritatea tutelară a cererii de stabilire a graficului de întrevederi cu minorul, fiind adoptată decizia în acest sens în vederea apărării dreptului minorului împotriva abuzurilor de drept din partea mamei lui.
44. Nu în ultimul rând, anume apelantul a fost de acord la etapa divorţului ca copilul să rămînă cu mama lui, fără a declara o cerere reconvenţională de stabilire a domiciliului copilului cu tata lui, or în aşa mod au soluționat părţile la etapa de mediere. Indică că viaţa copilului minor putea fi asigurată şi de tatăl lui, în condiţii de confort şi trai decent, în contextul în care consideră că doar un tată are posibilitate să educe un bărbat adevărat.
45. Consideră că a fost dus în eroare nu doar el, dar şi instanţa de judecată, or dînsului mai ales acum îi este interzisă întrevederile cu minorul şi este impus la plata unei pensii de întreținere ilegale şi nefondate. Or, apelantul crede că autoritatea lucrului judecat nu poate fi astăzi răsturnată printr-o altă decizie ilegală.
46. Solicită admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă ca nefondată.
47. **Termenul legal de declarare a apelului:**
48. În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.
49. În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Criuleni (sediul Central) a fost pronunțat la 29 ianuarie 2025, iar cererea de apel depusă de avocatul Ciobanu Vadim în interesele Anei Baltaga-Pușcaș este datată cu 31 ianuarie 2025, și cererea de apel depusă de Pușcaș Ion este datată cu 7 februarie 2025, Colegiul civil constată că ambele cereri de apel au fost depuse în termenul legal.
50. **Poziția părților în cadrul ședinței de judecată:**
51. Reprezentantul apelantei Ana Baltaga-Pușcaș – avocatul Ciobanu Vadim, în ședința de judecată a susținut apelul declarat cu motivele de fapt și de drept invocate, solicitând să fie admis în sensul formulat, iar apelul declarat de Pușcaș Ion a solicitat să fie respins ca nefondat.

52. Apelanții Baltaga-Pușcaș Ana și Pușcaș Ion și Agenția Teritorială de Asistență Socială nu s-au prezentat în ședința instanței de apel, deși au fost citați legal, dovada fiind anexată la materialele cauzei.
53. Drept urmare, prin prisma art. 379 alin. (2) CPC, Colegiul judiciar a dispus examinarea cauzei în lipsa participanților care nu s-au prezentat la proces.
54. **Motivarea instanței de apel**
55. **Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Centru**, examinând legalitatea și temeinica hotărârii contestate cu apel, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și în baza materialelor din dosar, ajunge la concluzia că cererile de apel nu sunt întemeiate și urmează a fi respinse cu menținerea hotărârii primei instanțe, având în vedere faptele constatate și concluziile reținute **infra.**
56. **Legea și principiile generale aplicabile procedurii de judecare a apelului**
57. În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă „instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces”.
58. În temeiul **art. 385 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă al RM** *„instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărîrea primei instanţe”.*
59. În acord cu art. 386 alin. (1) Cod de procedură civilă „hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă: a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; b) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente; c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei; d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat”. (2) **O hotărîre legală în fond nu poate fi casată numai din motive formale.**
60. În conformitate cu art. 387 Cod de procedură civilă, *se consideră că normele de drept material sînt încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanţa judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b1) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituţională; c) a interpretat eronat legea; d) a aplicat eronat analogia legii sau analogia dreptului.*
61. În temeiul art. 388 Cod de procedură civilă al RM, (1) Hotărîrea primei instanţe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă: *a) cauza a fost judecată de un complet de judecată compus ilegal; b) cauza a fost judecată de instanţă în absenţa unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data şi ora şedinţei de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile cu privire la limba procesului; d) instanţa a*

soluţionat problema drepturilor unor persoane neantrenate în proces; f) hotărîrea nu este semnată de judecător sau de cineva din judecători ori hotărîrea este semnată nu de acel judecător sau de acei judecători care sînt menţionaţi în hotărîre; g) în dosar lipseşte procesul-verbal al şedinţei de judecată; h) în dosar lipseşte procesul-verbal privind efectuarea unui act procedural; i) cauza a fost examinată cu încălcarea competenţei jurisdicţionale. (2) **Săvîrşirea altor încălcări decît cele consemnate la alin.(1) constituie temeiul casării hotărîrii numai dacă ele au dus sau au putut duce la soluţionarea eronată a cauzei.**

62. În conformitate cu prevederile art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă „fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale", iar conform art. 130 Cod de procedură civilă „instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei".
63. În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă „la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii".
64. Conform art. 239 Cod de procedură civilă „hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședință de judecată".
65. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, fiind obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
66. Colegiul Civil reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținând-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 § 43).
67. Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.
68. Totodată, Colegiul civil consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag. 84, 98).
69. **Circumstanţele cauzei, constatate de instanţă şi probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanţe:**

70. **Materialele cauzei civile, nemijlocit probele pertinente și concludente, administrate și cercetate în prima instanță** confirmă că, Baltaga-Pușcaș Ana și Pușcaș Ion s-au aflat în căsătorie, care a fost desfăcută prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 03.06.2021.
71. În relațiile de căsătorie încheiate între părți, la data de 16 ianuarie 2016, s-a născut copilul PUȘCAȘ David -Mihail.
72. De asemenea, s-a mai stabilit că din anul 2020 părțile s-au separat, după care Baltaga-Pușcaș Ana a plecat la muncă în altă țară, unde peste ceva timp a format o altă relație cu altă persoană, din care mai are un copil.
73. Înaintând prezenta acțiune, concretizată împotriva lui PUȘCAȘ Ion în baza circumstanțelor expuse, Baltaga-Pușcaș Ana a solicitat încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, încuviințarea perfectării actelor de identitate a buletinului și a pașaportului românesc și a altor state a copilului minor, domicilierea copilului minor peste hotarele R. Moldova fără acordul tatălui și compensarea cheltuielilor de judecată
74. Examinând acțiunea în fond, prima instanță a concluzionat în privința temeiniciei parțiale a acțiunii, fiind încasat de la PUȘCAȘ Ion în beneficiul lui BALTAG-PUȘCAȘ Ana, pensia de întreținere a copilului minor: *****, născut la *****, în sumă bănească fixă în mărime de 3000 lei lunar începând cu data de 07.11.2024 și pînă la atingerea majoratului copilului minor. S-a încast din contul lui PUȘCAȘ Ion, în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 1489.96 lei, de care este scutită reclamanta prin efectul Legii. S-au admis pretențiile ce ține de încasarea cheltuielilor de judecată, încasându-se de la la PUȘCAȘ Ion, în beneficiul lui BALTAG-PUȘCAȘ Ana, cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 4000 lei, care sunt reale și rezonabile. În rest, pretențiile s-au respins, ca neîntemeiate.
75. Colegiul civil, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, conform limitelor apelului declarat, ajunge la concluzia că prima instanța a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legale a participanților la proces.
76. **Legile de care s-a călăuzit instanța de judecată**
77. Potrivit art. 18 alin. (1) al Convenției internaționale din 20.11.1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, prevede că, statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.
78. La fel și art. 27 alin. (2) din Convenție prevede că, părinților și oricăror altor persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.
79. În conformitate cu prevederile art. 46 din Codul Familiei, drepturile şi obligaţiile reciproce ale părinţilor şi copiilor rezultă din proveniența copiilor, atestată în modul stabilit de lege.
80. Art. 58 Codul Familiei, enunță că părinții au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sînt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă

locuiesc împreună cu părinţii sau separat. Drepturile şi obligaţiile părinţilor, cu excepţiile prevăzute de prezentul cod, încetează din momentul atingerii majoratului sau obţinerii capacităţii depline de exerciţiu de către copil.

81. Conform art. 60 alin. (1), (2) Codul Familiei, părinţii au dreptul şi sînt obligaţi să-şi educe copiii conform propriilor convingeri, indiferent de faptul dacă locuiesc împreună sau separat. Părinţii poartă răspundere pentru dezvoltarea fizică, intelectuală şi spirituală a copiilor şi au prioritate la educaţia lor faţă de oricare alte persoane.
82. Potrivit dispozițiilor art. 74 Codul familiei, părinții sânt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapți de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreținere se determină în baza unui contract încheiat între părinți sau între părinți și copilul major inapt de muncă. Dacă lipsește un atare contract și părinții nu participă la întreținerea copiilor, pensia de întreținere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinți, a tutorelui copilului sau a autorității tutelare teritoriale.
83. Conform art. 74 Codul familiei, *părinţii sînt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material. (2) Modul de plată a pensiei de întreţinere se determină în baza unui contract încheiat între părinţi sau între părinţi şi copilul major inapt de muncă. (3) Dacă lipseşte un atare contract şi părinţii nu participă la întreţinerea copiilor, pensia de întreţinere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinţi, a tutorelui copilului sau a autorităţii tutelare teritoriale.*
84. Potrivit art. 75 alin. (1) și (2) din Codul familiei, *pensia de întreținere pentru copilul minor se încasează din salariul și/sau din alte venituri ale părinților în mărime de 1/4 - pentru un copil, 1/3 - pentru 2 copii și 1/2 - pentru 3 și mai mulți copii. Cuantumul cotelor stabilite la alin.(1) poate fi micșorat sau majorat de instanța judecătorească, ținând-se cont de starea materială și familială a părinților, de alte circumstanțe importante.*
85. Iar, în conformitate cu art. 76 Codul familiei, ***în cazurile când părintele care datorează întreținere copilului său*** *are un salariu și/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primește salariu și/sau alte venituri, total sau parțial, în natură, ori nu are un salariu și/sau alte venituri, p****recum și în alte cazuri când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri, este*** *imposibilă,* ***dificilă*** *sau lezează substanțial interesele uneia dintre părți,* ***instanța judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar*** *sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri conform art.75. (2)* ***Cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu alin. (1) se determină de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părţilor, de alte circumstanţe importante și păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.***
86. **Argumentele și concluziile instanței de apel**
87. Reieșind din circumstanțele speței și normele legale enunțate Colegiul judiciar notează că, soților le revine obligația comună de creștere și întreținere a copilului minor comun, chiar și în condițiile în care căsătoria dintre părinții copilului a fost desfăcută.
88. Din explicațiile părților și din materialele dosarului rezultă că de creșterea, educația și întreținerea minorului *****se ocupă Baltaga-Pușcaș Ana, aceasta suportând și toate cheltuielile necesare pentru întreținerea și educarea copilului, circumstanțe care nu au fost combătute prin probe contrare de către partea adversă.
89. Având în vedere faptul că a fost stabilit domiciliul copilului minor PUȘCAȘ David - Mihail cu mama sa Baltaga-Pușcaș Ana, care se află în grija și la întreținerea acesteia, iar

între părți nu există niciun acord privind întreținerea copilului minor, încheiat în forma prevăzută de Lege, Colegiul civil conchide că instanța de fond întemeiat a stabilit încasarea de la PUȘCAȘ Ion, în beneficiul lui BALTAG-PUȘCAȘ Ana, pensia de întreținere a copilului minor *****, în sumă bănească fixă în mărime de 3000 lei lunar începând cu data de 07.11.2024 și pînă la atingerea majoratului copilului minor, or, sarcina de întreținere a copilului le revine ambilor părinți în virtutea responsabilităților asumate încă de la momentul conceperii copilului în familie.

90. În ceea ce privește argumentele apelantului Pușcaș Ion, bazate pe încheierea Judecătoriei Orhei din 3 iunie 2021, prin care a fost admis renunțarea reclamantului la capătul de cerere privind încasarea pensiei de întreținere pentru copilul minor, se constată că acestea se întemeiază pe interpretarea eronată a Legii, or, renunțarea la pretenția respectivă, din punct de vedere legal putea și trebuia să fie condiționată doar de lipsa unui litigiu de drept privind întreținerea copilului minor. Respectiv, din momentul în care s-a constatat existența unui litigiu de drept între părinți, care afectează drepturile și interesele legitime ale copilului minor, prima instanță întemeiat a examinat în fond și a hotărât în ceea ce privește stabilirea cuantumului și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor.
91. Colegiul apreciază critic susținerea apelantului potrivit căreia, conform datelor statistice ale Biroului Național de Statistică (www.statistica.md), minimul de existență pentru semestrul I al anului 2024, în mediul rural, pentru un copil cu vârsta între 7 și 17 ani, este de 3242 lei, motiv pentru care acesta ar urma să achite câte 1 600 lei.
92. În aceeași ordine de idei se va atrage atenția că, suma de 3242,10 lei, reprezintă minimul de existență pentru un copil cu vârsta cuprinsă între 7-17 ani.
93. În această privință, Colegiul civil reține că, potrivit articolul 31 al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului din 20.11.1989, statele părţi recunosc copilului dreptul la odihnă şi la vacanţă, dreptul de a practica activităţi recreative proprii vârstei sale, de a participa liber la viaţa culturală şi artistică. 2. Statele părţi respectă şi promovează dreptul copilului de a participa pe deplin la viaţa culturală şi artistică şi încurajează punerea la dispoziţie acestuia a mijloacelor adecvate de petrecere a timpului liber şi de desfăşurare a activităţilor recreative, artistice şi culturale, în condiţii de egalitate.
94. Având în vedere cele menționate, instanța de apel punctează că, deși plata pensiei alimentare este destinată a satisface în primul rând nevoile alimentare ale copilului, obligația legală de întreținere a copilului este mult mai complexă decât o simplă îndatorire alimentară, pentru că are menirea de a procura celui îndreptățit resursele necesare împlinirii și a altor trebuințe, precum cele privind asigurarea unei instruiri corespunzătoare, a unei locuințe, a tratamentelor medicale (lunare), iar încasarea pensiei de întreținere într-o sumă mai mică va leza substanțial interesele copiilor minori, ori în orice situația drepturile copilului prevalează (art. 3, alin. (1) al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului).
95. Astfel, apreciind cuantumul pensiei de întreținere inclusiv în baza informației cu privire la valoarea minimului de existență, reieșind din datele statistice publice, pasibile de a fi accesate inclusiv pe portalul Biroului Național de Statistică https://statistica.gov.md/, potrivit cărora minimul de existență pe ani, categorii de populație, copii, **în raport cu data judecării prezentei cauze și termenului de încasare a pensiei de întreținere a copilului până la atingerea vârstei majoratului de către copil**, instanța de apel consideră că valoarea minimului de existență constituie doar un criteriu de apreciere care

urmează a fi coroborat cu circumstanțele de fapt obiective care privesc fiecare persoană pasibilă a fi întreținută în temeiul Legii.

96. Prin urmare, în circumstanțele în care valoarea minimului de existență pe țară nu este de natură să acopere necesitățile copilului minor, ținând cont de data la care este stabilit cuantumul pensiei de întreținere și calcularea acesteia până la atingerea majoratului de către copii, instanța de judecată consideră că este în drept să decidă **reieșind din principiile egalității între soți, dar întotdeauna în interesele legitime ale copilului minor.**
97. În același timp, având în vedere interesul superior al copilului, în sensul prevederilor art. 23 și 27 din Convenția ONU cu privire la drepturile copilului coroborate cu prevederile art. 75 alin. (2) din Codul familiei, instanța de apel reține faptul că, la stabilirea unui cuantum fix al pensiei de întreținere, ia în considerație în mod prioritar nivelul anterior de asigurare materială și nivelul obiectiv al necesităților primare, cât și al celor speciale ale fiecărui copil.
98. În rest, în ceea ce privește apelul declarat de către Pușcaș Ion și motivele sale, Colegiul civil menționează că, din argumentele sale nu se constată o încălcare esențială de către prima instanță a unor prevederi legale în raport cu drepturile și interesele sale legitime, or, apelul declarat, nu conține probe sau argumente noi în urma cărora s-ar constata netemeinicia pretențiilor și ca consecință netemeinicia hotărârii primei instanțe în raport cu împrejurările cauzei, circumstanțele de fapt și normele de drept fiind elucidate de prima instanță, fiind-u- le dată o apreciere corectă.
99. Colegiul civil remarcă că alegațiile apelantului PUȘCAȘ Ion sunt pasibile de respins ca fiind neîntemeiate, or, acesta, asumându-și obligațiile de părinte, urmează să dea dovadă de voință și responsabilitate corespunzătoare întru asigurarea bunei creșteri și dezvoltări normale a copilului său propriu, asigurându-i condiții de trai decente, ținând cont de faptul că întreținerea copiilor minori de către părinți reprezintă o obligație aflată în corelație cu interesul superior al copilului.
100. În această ordine de idei, în opinia Colegiului, toate argumentele și afirmațiile invocate de către apelant sunt vădit lipsite de suport juridic, sub toate aspectele au fost examinate de prima instanță, iar instanța de apel le apreciază ca fiind inconsistente și fără raționament valabil circumstanțelor speței.
101. Referitor la cerința apelantei Baltaga-Pușcaș Ana privind permiterea domicilierii copilului minor peste hotarele Republicii Moldova, Colegiul reține următoarele.
102. În conformitate cu art. 1 alin. (2), (3), (4) din Legea nr. 269 din 09 noiembrie 1994 cu privire la ieşirea şi intrarea în Republica Moldova, minorii au dreptul de a ieşi şi de a intra în Republica Moldova numai însoţiţi de unul dintre reprezentanţii lor legali sau de un însoţitor, desemnat prin declaraţie de către reprezentantul legal a cărui semnătură se legalizează notarial. În declaraţie se indică scopul călătoriei, durata acesteia şi ţara de destinaţie. În cazul în care minorul pleacă să domicilieze în străinătate, este necesar consimțământul, exprimat prin declaraţie, al ambilor părinţi ale căror semnături se legalizează notarial, iar în cazul altor reprezentanţi legali - consimțământul acestora, exprimat prin decizie a autorităţii tutelare, iar prin prisma art.3 alin.(5) din Legea nr.269, în cazul în care unul dintre părinţii copiilor în vârstă de până la 18 ani nu acceptă ieşirea acestora din Republica Moldova, refuzul se contestă în instanţa judecătorească de drept comun competentă.

103. Din materialele cauzei rezultă că minorul *****a părăsit teritoriul Republicii Moldova fără a fi prezentată o declarație expresă în acest sens din partea tatălui său. Totodată, conform prevederilor legale, minorii au dreptul de a ieși și de a intra în Republica Moldova însoțiți de unul dintre reprezentanții lor legali, în speță mama acestuia.

104. La momentul examinării pretențiilor respectiv, nu a fost probat faptul că tatăl minorului, Pușcaș Ion, ar fi depus vreo cerere prin care să se opună expres ieșirii acestuia din țară, astfel încât această situație să poată constitui obiect de litigiu în fața instanței, conform art. 3 și art. 8 din Legea nr. 269 din 09 noiembrie 1994 privind ieșirea și intrarea în Republica Moldova.

105. De asemenea, nu au fost prezentate probe care să ateste că, la revenirea minorului în Republica Moldova, acesta ar fi fost împiedicat sau ar fi întâmpinat dificultăți la traversarea frontierei din lipsa unei declarații semnate de tatăl său.

106. Totodată, tatăl copilului nu a formulat nicio obiecție privind șederea minorului peste hotarele țării sau domicilierea temporară la locul aflării mamei sale. Mai mult, pârâtul a anexat la dosar o tranzacție încheiată între părți, prin care și-a exprimat acordul privind traversarea frontierei de către minorul *****.

107. Astfel, având în vedere că nu au fost prezentate probe care să justifice existența unui conflict juridic privind ieșirea minorului din țară, iar măsurile solicitate de reclamantă nu se întemeiată pe un refuz neîntemeiat al părintelui, conform cadrului normativ aplicabil, Colegiul consideră că această cerință întemeiat a fost respinsă.

108. În ceea ce privește cererea apelantei, de încuviințare a perfectării actelor de identitate, inclusiv a buletinului, pașaportului românesc și al altor state pentru minor, fără acordul tatălui, instanța de fond întemeiat a respins această cerință, reieșind din următoarele considerente.

109. Din materialele cauzei rezultă că pârâtul, Pușcaș Ion, a prezentat declarațiile necesare pentru perfectarea pașaportului minorului, a cărui valabilitate urma să expire la data de 11.11.2024, până la expirarea actului și înainte de inițierea acțiunii în instanță.

110. Astfel, conform documentelor depuse, pârâtul s-a prezentat la notarul Brînza Cristian la data de 12.10.2024 și a întocmit declarațiile prin care și-a exprimat acordul pentru perfectarea și eliberarea pașaportului românesc simplu electronic pentru minor, menținând domiciliul acestuia în România. De asemenea, declarația cuprindea permisiunea pentru intrarea și ieșirea periodică a minorului în/din Republica Moldova, România și Regatul Unit al Marii Britanii pentru perioada 12.12.2024 – 12.10.2027.

111. Prin urmare, cererea formulată de reclamantă la etapa introducerii acțiunii este neîntemeiată, deoarece nu există un refuz efectiv sau o împotrivire din partea pârâtului de a permite perfectarea actelor minorului.

112. Colegiul observă că acțiunea reclamantei tinde, în fapt, să obțină o hotărâre de viitor care să intervină în drepturile și obligațiile tatălui de a comunica și participa la creșterea și educarea acestuia, limitând astfel rolul tatălui în procesul de perfectare a actelor de identitate, de fiecare dată la expirarea termenului de valabilitate a pașaportului.

113. Mai mult, apelantul nu a prezentat probe pertinente și concludente care să confirme că mama copilului s-ar fi prezentat la Consulatul României în Republica Moldova la data de 08.07.2024, însoțită de minor, pentru a perfectarea actelor românești, și că pârâtul nu ar fi fost disponibil pentru a semna declarațiile necesare. Din corespondența și conversațiile purtate între părți rezultă că pârâtul a informat reclamanta că nu se poate prezenta la acea

dată, fiind angajat în baza unui contract de muncă, dar că declarațiile vor fi oferite în luna octombrie 2024.

114. De asemenea, afirmațiile reclamantei că minorul ar fi fost împiedicat să urmeze cursurile școlare sau că ar fi întrerupt în așa mod procesul de studii, pentru a călători în România pentru perfectarea actelor, nu au fost susținute prin probe și nu reflectă realitatea, întrucât actele puteau fi obținute în mod legal și cu programare prealabilă la Consulatul României din Republica Moldova.

115. În concluzie, Colegiul reține că la data introducerii acțiunii nu exista un refuz nemotivat din partea pârâtului de a acorda consimțământul pentru perfectarea actelor de identitate ale minorului, astfel că libera circulație a acestuia nu a fost restricționată, iar cerințele apelantei-reclamante sunt neîntemeiate.

116. De altfel, este notabil că, în condițiile speței, soluția pronunțată de prima instanță este una temeinică, bazată pe elucidarea tuturor circumstanțelor speţei şi aplicarea corectă a cadrului legal pertinent cauzei deduse judecății.

117. Respectiv, deoarece argumentele apelanților sunt întemeiate pe aprecierea subiectivă a probelor administrate și a faptelor constatate, respectiv pe interpretarea eronată a normelor de drept material și procedural, instanța de apel respinge motivele cererilor de apel și constată caracterul formal în această privință. Nemijlocit, argumentele apelanților se bazează pe aprecierea subiectivă a faptelor constatate și a obligațiilor părintești asumate la naşterea copiilor în familia sa, buna educare, creştere, întreținere și dezvoltare a copiilor săi.

118. În același timp, Colegiul civile reține că, în cadrul judecării cauzei civile în fond, instanța de judecată a creat participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor şi obligațiunilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 6 al Convenției Europene pentru apărarea a Drepturilor Omului.

119. În rest, instanța de apel reține că argumentele invocate de către apelanți sunt formale și neîntemeiate, reducându-se doar la reiterarea circumstanțelor de fapt și de drept declarate și invocate în apărarea sa, fără a da apreciere probelor pertinente și concludente și normelor de drept care au stat la baza concluziilor primei instanțe, fiind reținute critici subiective față de concluziile instanței de fond, din care considerente urmează a fi respinse, cu menținerea hotărârii judecătorești.

120. La fel, este întemeiat a reține că, săvîrşirea altor încălcări decît cele consemnate la art. 388 alin. (1) Cod de procedură civilă al RM, constituie temeiul casării hotărîrii numai dacă ele au dus sau au putut duce la soluţionarea eronată a cauzei, circumstanțe de fapt și drept care nu au fost constatate în proces, respectiv nu există temei de casare a hotărârii judecătorești în conformitate cu art. 388 alin. (2) Cod de procedură civilă al RM.

121. Prin urmare, în conformitate cu art. 386 – 388 Cod de procedură civilă al RM și ținând cont de faptul că o hotărîre legală în fond nu poate fi casată numai din motive formale, Colegiul civil conchide că nu există temei de casare sau modificare a hotărârii judecătorești.

122. **În concluzie,** având în vedere circumstanțele de fapt constatate și normele de drept aplicabile, deoarece circumstanțele importante pentru examinarea cauzei au fost constatate şi elucidate pe deplin de prima instanță, concluziile primei instanțe nefiind în contradicție cu circumstanțele de fapt constatate, la emiterea hotărârii judecătorești prima instanță a

aplicat corect normele de drept material și procedural, iar apelurile declarate sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia să respingă apelul declarat de Ciobanu Vadim în interesele Anei Baltaga-Pușcaș și de către Pușcaș Ion și să mențină hotărârea Judecătoriei Criuleni (sediul Central) din 29 ianuarie 2025.

123. **Compensarea cheltuielilor de judecată:** În temeiul art. 94 Cod de procedură civilă al RM, (1) Instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului. (2) În cazul mai multor reclamanţi sau pîrîţi, aceştia sînt obligaţi să compenseze cheltuielile de judecată în mod egal, proporţional sau solidar, în funcţie de interesul fiecăruia ori de caracterul litigiului dintre ei. Dacă unul dintre coparticipanţi a utilizat mijloace speciale de apărare judiciară, ceilalţi nu sînt responsabili de cheltuielile lui. (3) Prevederile alin.(1) şi (2) se aplică şi la repartizarea între părţi a cheltuielilor de judecată în instanţă de apel, în instanţă de recurs şi în cadrul revizuirii. (4) **Dacă, fără a trimite cauza spre rejudecare, modifică hotărîrea atacată sau pronunţă o nouă hotărîre, instanţa ierarhic superioară poate schimba corespunzător repartizarea cheltuielilor de judecată.**

124. Având în vedere că, prin hotărârea instanței de fond a fost admisă parțial acțiunea, în mod legal s-a dispus compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică și anume în sumă de 4000,00 lei, proporțional pretențiilor admise și ținând cont de complexitatea cauzei. Totodată întemeiat s-a încasat din contul lui Pușcaș Ion în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 1489.96 lei, de care este scutită reclamanta prin efectul Legii.

125. În același context, ținând cont de faptul că instanța de apel respinge ambele cereri de apel, Colegiul civil constată că nu există temei de compensare a cheltuielilor de judecată suportate de părți instanța de apel.

126. În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a), art. art. 389 – 390 Cod de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru, –

D e c i d e :

Se respinge apelul declarat de Ciobanu Vadim în interesele Anei Baltaga-Pușcaș și de către Pușcaș Ion.

Se menține hotărârea Judecătoriei Criuleni (sediul Central) din 29 ianuarie 2025, pronunțată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Baltaga-Pușcaș Ana împotriva Pușcaș Ion, cu atragerea autorităților tutelare Agenția Teritorială de Asistență Socială „Centru” și Agenția Teritorială de Asistență Socială „Centru-Est”, cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor, încuviințarea perfectării actelor de identitate a buletinului și a pașaportului românesc și a altor state a copilului minor, domicilierea copilului minor peste hotarele Republicii Moldova fără acordul tatălui și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia integrală se întocmeşte în termen de 45 de zile lucrătoare de la pronunţarea dispozitivului deciziei şi se publică pe pagina web a instanţei judecătoreşti.

Decizia este definitivă din momentul pronunţării, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere şi nu poate fi restabilit.

Preşedintele şedinţei, judecătorul – Ana Panov

Judecătorii – Svetlana Vîșcu

Elena Bolocan

Actul judecătoresc este public și poate fi accesat pe pagina
web a instanței www.cac.instante.justice.md.